

Statsforvalteren i Innlandet

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Tillatelsesnr.2025.0027.T - Sak nr. 2023/11080

Tillatelse til utfylling i Mjøsa – Hamar strandsone, Bane NOR Eiendom AS

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jfr. § 16¹. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad.

Tiltakshaver må på forhånd avklare skriftlig med Statsforvalteren dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning, og som ikke er i samsvar med opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke tas i bruk, skal virksomheten sende Statsforvalteren en redegjørelse for dette.

Tillatelse gitt: 26.03.2025	Endringsnummer: -	Sist endret: -
Tore Pedersen e.f. avdelingsdirektør		Merethe Kleiven seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

Innhold

1. Tillatelsens ramme og omfang	4
2. Generelle vilkår.....	4
2.1 Gjennomføring av tiltak.....	4
2.2 Varsling av tiltaksgjennomføring.....	4
2.3 Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen.....	4
2.4 Utslippsbegrensninger.....	4
2.5 Plikt til å redusere forurensning.....	5
2.6 Endring av vilkår	5
2.7 Plikt til forebyggende vedlikehold.....	5
2.8 Tiltak ved økt forurensningsfare	5
2.9 Internkontroll	5
2.9.1. Miljørisikovurdering	5
2.9.2. Avvikshåndtering.....	6
3. Utfylling	6
3.1 Utslippsreduserende tiltak	6
3.2 Utslippskontroll	6
3.3 Resipientovervåkning	6
4. Grunnforurensning.....	7
5. Avfall.....	7
5.1 Generelle krav	7
5.2 Håndtering av farlig avfall	7
6. Kjemikalier	7
7. Støy.....	8
8. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning.....	8
8.1 Etablering av beredskap	8
8.2 Varsling av akutt forurensning	8
9. Rapportering.....	8
10. Tilsyn.....	8

Endringslogg

Endringsnummer	Endring av	Punkt	Beskrivelse

1. Tillatelsens ramme og omfang

Bedriftsdata

Tiltakshaver	Bane NOR Eiendom AS
Beliggenhet	Hamar strandsone mellom Espern og Tjuvholmen, Hamar kommune
Kommune og fylke	Hamar, Innlandet
Org. nummer (tiltakshaver)	820830172
Lokalisering av anlegg (UTM-koordinater, sone 32)	øst: 613332, nord: 6741158
Anleggsnummer	3403.0218.01

Tillatelsen omfatter utslipp fra utfylling i Mjøsa mellom Espern og Tjuvholmen i Hamar kommune i forbindelse med utviklingen av Hamar strandsone.

Tillatelsen er gyldig frem til 15. mars 2028.

Ved vesentlige endringer skal virksomheten søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkår i denne tillatelsen overholdes.

2. Generelle vilkår

2.1 Gjennomføring av tiltak

Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som angitt i søknaden datert 16.10.2023, dersom ikke annet fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller på annen måte er avklart med Statsforvalteren. Vesentlige endringer i forutsetningene i forhold til det som er oppgitt i søknaden tas opp med Statsforvalteren i god tid før endringene vil bli gjort gjeldende.

2.2 Varsling av tiltaksgjennomføring

Virksomheten skal varsle Statsforvalteren i Innlandet senest 1 uke før tiltaket settes i gang og når tiltaket er avsluttet.

2.3 Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen

Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.4 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning er regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av

slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår gjennom regulering i vilkårene.

2.5 Plikt til å redusere forurensning

Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som finner sted. Dette omfatter også stoffer som ikke framgår av vilkår 2.4 Utslippsbegrensninger. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.6 Endring av vilkår

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede.

Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

2.7 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning.

System og rutiner for vedlikehold av et slikt system skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5 punkt 7¹.

2.8 Tiltak ved økt forurensningsfare

Hvis det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter virksomheten å iverksette tiltak. Tiltakene skal eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, og kan om nødvendig innebære redusert eller innstilt drift.

Virksomheten skal så snart som mulig informere forurensningsmyndigheten om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i henhold til vilkår 8.2 Varsling av akutt forurensning.

2.9 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på virksomhetens anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og følger opp vilkår i Statsforvalterens tillatelse.

2.9.1. Miljørisikovurdering

Det skal gjennomføres en miljørisikovurdering. Resultatene vurderes opp mot akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikovurderingen skal dokumentere og omfatte alle forhold ved virksomheten som kan

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

medføre forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader, inkludert akuttforurensning. Ved endrede forhold skal miljørisikovurderingen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over alt som kan bli berørt av forurensning, inkludert akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvenser forurensning kan medføre.

Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende- og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert plan over risikoreduserende tiltak, og sikre at tiltak herfra blir innarbeidet og gjennomført i prosjektet.

2.9.2. Avvikshåndtering

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 7. Dette inkluderer årsakene til at avvikene har skjedd, vurderinger og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene, og vurderinger og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

3. Utfylling

3.1 Utslippsreduserende tiltak

- Utfylling kan gjennomføres i perioden 16. september til 15. mars.
- Utfyllingen skal utføres i områder som fremgår av situasjonskart i søknad og skal ikke innebære tiltak i Åkersvika naturreservat.
- Utfyllingsarbeid som er geoteknisk mulig å gjennomføre uten «mothold» fra vannmassene skal gjennomføres tørt, ved lav vannstand.
- Det skal etableres en barriere som hindrer spredning av partikler til vannmassene utenfor tiltaksområdet.
- Ved fare for spredning av forurensning fra kompresjon av underliggende, forurensede sedimenter ved utfylling skal det gjøres avbøtende tiltak, eksempelvis sandpute, for å minimere denne risikoen.
- Mellomlagring av masser skal gjøres på en slik måte at det ikke fører til avrenning til Mjøsa eller forårsaker forurensning av grunn.
- Massene som skal brukes til utfylling i Mjøsa skal ikke overstige normverdiene vedlegg 1 til forurensningsforskriftens kapittel 2. Massene skal heller ikke inneholde avfallskomponenter som f.eks. plast, betong og armering.
- Statsforvalteren skal varsles senest 1 uke før utfyllingsarbeid påbegynnes.

3.2 Utslippskontroll

Om mulig, jf. behov for dispensasjon fra verneforskriften ved tiltak innenfor vernegrensen, skal turbiditeten i vannmassene utenfor siltgardin, samt et referansepunkt som ikke er påvirket av tiltaket, overvåkes mens utfyllingen pågår.

3.3 Resipientovervåkning

Om mulig, jf. behov for dispensasjon fra verneforskriften, skal det gjennomføres en resipientovervåkning. Den kan med fordel samordnes med andre resipientovervåkningsprogrammer i Åkersvika for å minimere ferdsel innenfor reservatgrensen. Overvåkningen bør gjennomføres både før, under og etter tiltaksgjennomføringen. Det skal utarbeides et overvåkningsprogram før arbeidet startes.

4. Grunnforurensning

Anleggsarbeidene skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Tiltakshaver plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på anleggsområdet, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn skal avklares med forurensningsmyndigheten. Forurensningsmyndighet for forurensningsforskriftens kapittel 2. *Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider* er kommunen.

5. Avfall

5.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Tiltakshaver plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften². Dette inkluderer plastavfall fra sprengsteinmassene som eventuelt fanges opp i tiltaksområdet.

5.2 Håndtering av farlig avfall

Virksomheten skal håndtere farlig avfall i tråd med avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall. Farlig avfall som blir lagret i påvente av levering/henting skal lagres på en slik måte at det ikke fører til avrenning til grunn, overflatevann eller avløpsnett. Lagret farlig avfall skal være merket og skal ikke blandes sammen med annet avfall. Lagring skal foregå i tett container eller under tak på fast dekke. Lageret skal være sikret mot uvedkommende.

Absorpsjonsmidler skal være tilgjengelig der farlig avfall oppbevares.

Farlig avfall skal leveres videre til godkjent mottak eller behandlingsanlegg minst en gang per år og deklarerer på www.avfallsdeklarerer.no.

6. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes av tiltakshaveren.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal tiltakshaver dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikaliens helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.9 om internkontroll.

² Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket³ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

7. Støy

Støyende arbeid skal gjennomføres i tråd med retningslinje T-1442/2021⁴ kapittel 6 om bygge- og anleggsstøy. Støyende arbeid skal som hovedregel ikke forekomme på natt, og avvik fra dette må begrunnes.

8. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

8.1 Etablering av beredskap

Virksomheten skal etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves.

8.2 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles etter gjeldende forskrift⁵.

Virksomheten skal også underrette Statsforvalteren i slike tilfeller.

Statsforvalteren forutsetter at virksomheten kan legge frem mer utfyllende dokumentasjon, for eksempel ved tilsyn, om virksomhetens aktiviteter knyttet til miljørisikoanalysen, de forebyggende tiltakene og beredskapen.

9. Rapportering

Alvorlige avvik fra utslippstillatelsen skal straks meldes til Statsforvalteren. Tiltakshaver skal uten opphold varsle Statsforvalteren om alle unormale forhold som har, eller kan få forurensningsmessig betydning.

Når tiltaket er gjennomført skal virksomheten sende inn en sluttrapport. Sluttrapporten skal sendes inn senest 3 måneder etter ferdigstilling, og skal som minimum inneholde opplysninger om

- Utfyllingens totale volum og areal
- Avbøtende tiltak
- Beskrivelse av tiltakets gjennomføring, utfordringer, avvik osv.

10. Tilsyn

Tiltakshaver plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anlegget til enhver tid.

³ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30. mai 2008, nr. 516

⁴ Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021, Klima- og miljødepartementet

⁵ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

Vedlegg 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

Dekloran pluss (syn og anti isomere former)	DP (syn-DP, anti DP)
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklorbenzen	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksylder

Nonylfenol og nonylfenoletoksylder	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylder	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rettkjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP

Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonsyre (PFOS), inkl. salter av PFOS og relaterte forbindelser	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS), inkl. salter av PFHxS og relaterte forbindelser	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluorobutansulfonsyre (PFBS), inkl. salter av PFBS og relaterte forbindelser	PFBS, PFBS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Perfluorheksansyre	PFHxA
2,3,3,3-tetrafluoro-2-(heptafluoropropoksy)propionsyre	HFPO-DA
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDODA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylsykloheksasiloksan	D6
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Organiske UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350
3-benzylidene-1,7,7-trimethylbicyclo[2.2.1]heptan-2-one	3-BC

BANE NOR EIENDOM AS
Postboks 9026 Grønland
0133 OSLO
Att.Lars Eide

Saksbehandler, innvalgstelefon
Merethe Kleiven, 61266083

Vedtak om tillatelse etter forurensingsloven og tillatelse til fysiske tiltak i vassdrag - utfylling i Mjøsa - Hamar strandsone - Bane NOR Eiendom AS

Statsforvalteren i Innlandet har ferdigbehandlet søknaden fra Bane NOR Eiendom AS om tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i Mjøsa mellom Espern og Veslemjøsa i forbindelse med utviklingen av Hamar strandsone. Vi har også behandlet saken etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Statsforvalteren fatter vedtak om tillatelse etter forurensingsloven, men på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Statsforvalteren gir også tillatelse til fysiske tiltak i vassdrag.

Vi fatter også vedtak om gebyr på kr 91 400,- for behandlingen av saken etter forurensningsloven.

Vedtakene, inkludert gebyrplassering, kan påklages av berørte parter og andre med rettslig klageinteresser innen tre uker.

Vi viser til søknad fra Sweco Norge AS, som søker på vegne av Bane NOR Eiendom AS, datert 16.10.2023. Det søkes om tillatelse etter forurensingsloven til utfylling i Mjøsa i området mellom Veslemjøsa/Tjuvholmen og Espern i Hamar kommune.

Vedtak etter lakse- og innlandsfiskeoven

Statsforvalteren i Innlandet gir Bane NOR Eiendom AS tillatelse til omsøkte arbeider i Mjøsa, Hamar kommune. Tillatelsen er gitt etter § 1 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag av 15. november 2004. Det settes ikke egne vilkår i vedtaket etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, da nødvendige hensyn dekkes i tillatelsen etter forurensningsloven.

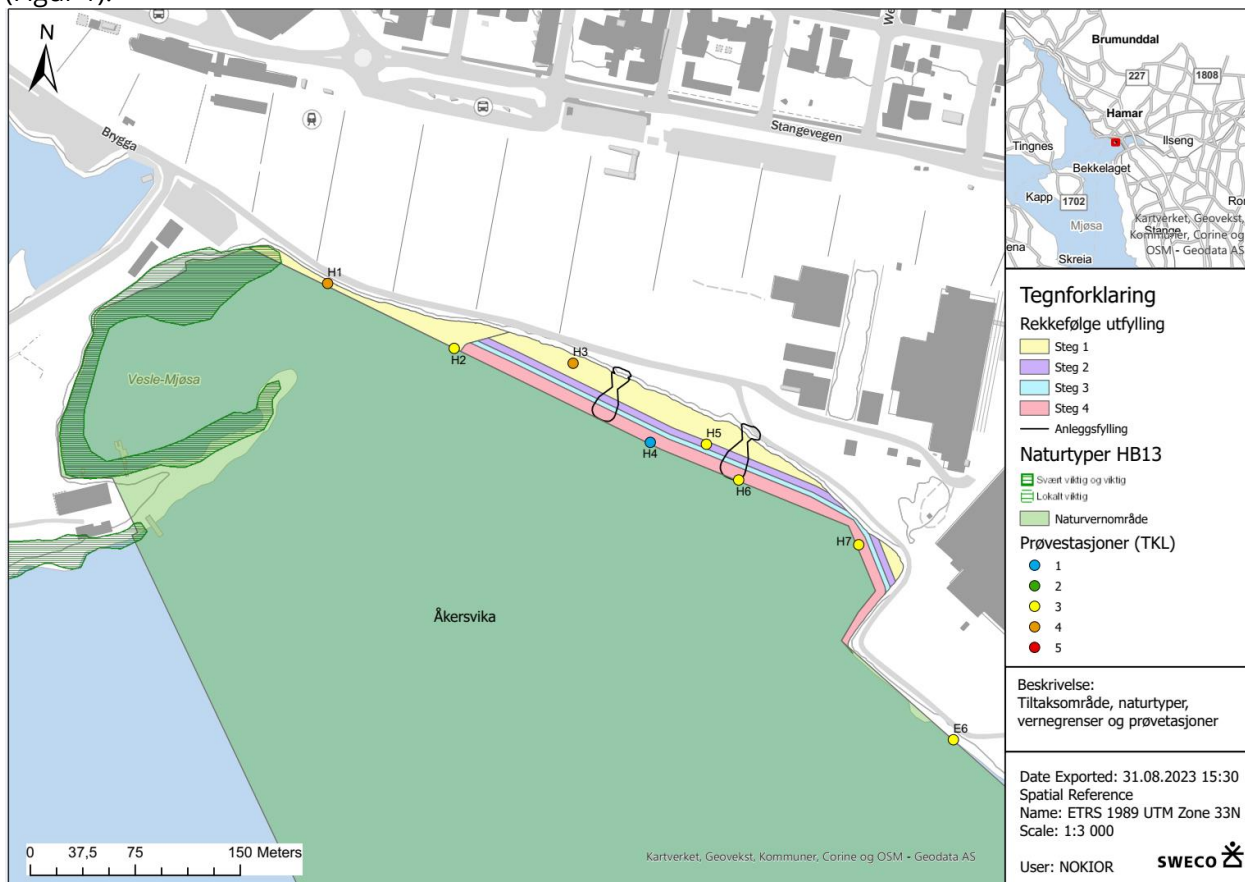
Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven

Statsforvalteren i Innlandet gir med dette tillatelse til utfylling i Mjøsa i tråd med søknaden, men på visse vilkår. Utkast til tillatelse med tilhørende vilkår ligger vedlagt. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 og det er satt vilkår i tillatelsen med hjemmel i forurensningsloven § 16.

Bakgrunn

I forbindelse med utbyggingen av et nytt sentrums – og boligområde i Hamar kommune skal Hamar strandsone utvikles. Dette innebærer en vesentlig utfylling i Mjøsa mellom Espern og Tjuvholmen (Figur 1).

Figur 1. Utsnitt av tiltaksområdet, de ulike stegene i utfyllingen er illustrert med ulik farge, det samme gjelder prøvestasjoner for sedimenter. Fargen på prøvestasjonen illustrer den dårligste tilstandsklasse påvist i overflatesedimentet.

Estimert areal på tiltaksområdet er ca. 15 000 m² med et maksimalt utfyllingsvolum på ca. 25 000 m³. De geotekniske forholdene medfører at utfyllingen vil skje i flere etapper. Første del innebærer to mindre anleggsfyllinger for installasjon av poretrykksmålere slik at man har kontroll på poretrykkresponsen mellom hvert utfyllingssteg i arbeidet. Videre utfylling skal gjennomføres stegvis i 4 steg:

- Steg 1: Fyllingen etableres lagvis med helning 1:5 fra land og ned til Mjøsunn. Fyllingen etableres til kote 123,5 med maksimal utstrekning på 15 meter fra dagens strandsone.
- Steg 2: Fyllingen etableres videre og utvides med maksimalt 5 meter og avsluttes med helning 1:3 mot Mjøsunn.
- Steg 3: Fyllingen etableres videre og utvides med maksimalt 3,5 meter og avsluttes med helning 1:3 mot Mjøsunn.
- Steg 4: Fyllingen etableres videre og avsluttes med helning 1:2 mot Mjøsunn

Det er påvist forurensede sedimenter innenfor tiltaksområdet. Det er påvist forurensning av tungmetaller og PCB i tilstandsklasse 3, samt PAH og TBT i tilstandsklasse 4, med varierende grad av forurensning ved ulike stasjoner/innad i tiltaksområdet. Det er særlig to stasjoner som skiller seg ut

som mer forurenset enn de andre; herunder helt nord ved Vesle-Mjøsa og et punkt midt i tiltaksområdet.

Tiltaket skal gjennomføres i perioden 16. september til 15. mars i to etterfølgende sesonger med forventet oppstart vinteren 2025/26. Tiltaksområdet grenser til Åkersvika naturreservat.

Høring

Både søknaden og utkast til tillatelse var på høring i perioden 7. februar til 7. mars 2025. Høringen ble kunngjort i Hamar Arbeiderblad, og dokumentene har vært tilgjengelige på både Hamar kommune og Statsforvalteren i Innlandet sine nettsider.

Vi har kun mottatt høringsinnspill fra Sweco på vegne av Bane NOR Eindom AS. Søker ønsker at følgende punkt under kapittel 3.1 Utslippsreducerende tiltak endres som følger:

- Utfylling kan gjennomføres i perioden 16. september til 31. mars med restriksjoner mot støyende arbeider fra 15. mars. Hoveddelen av utfyllingen vil måtte skje mens vannstanden i Mjøsa fortsatt er på minimum kote 121 moh. Normalt vil vannstanden i Mjøsa gå under kote 121 moh. i løpet januar. Men, når hoveddelen av fyllingen er på plass vil det fortsatt gjenstå mye arbeid knyttet til verdifulle miljøtilpasninger ut mot fyllingens ytterkant, samt estetiske justeringer både av overganger og flater ute på fyllingsarealene. Dette arbeidet kan utføres selv når vannstanden i Mjøsa er lavere enn kote 121 moh.
- Tillatelsen er gyldig til 31. mars 2028.

Endringen ønskes for å øke mulighetene for en så skånsom anleggsgjennomføring som mulig, samtidig som framdriften av prosjektet sikres best mulig.

I tillegg informeres det om at det er ønskelig å gjenbruke overskuddsmasser fra nærliggende prosjekt, Mjøsfronten, til utfyllingen i Hamar strandsonen. Disse massene vil medføre reduserte utslipp i forbindelse med transport, samt redusere behov for å kjøre masser til godkjent avfallsmottak for prosjektet Mjøsfronten. Det er et ønske om å gjenbruke egnede masser fra «Mjøsfronten» i prosjektet Hamar strandsonen, i tillegg til massene beskrevet i opprinnelig søknad.

Statsforvalterens vurdering av høringsinnspillene

Vi er enige i at det er hensiktsmessig å forlenge perioden utfyllingsarbeidet kan gjennomføres i, slik at man både øker mulighetene for en skånsom anleggsgjennomføring og mulighetene for verdifulle miljøtilpasninger av fyllingskanten, samt øker sjansen for at prosjektet gjennomføres på planlagt tid. Men, vi mener at hensynet til Åkersvika naturreservat og den samlede belastningen fra flere pågående prosjekter i dette området, gjør at vi ikke kan tillate arbeid lengre enn til 15. mars. Dette er også i tråd med planbestemmelsen for reguleringsplanen for Hamar strandsonen (plan id 085300). Vi har derfor endret perioden for utfylling i Mjøsa til 16. september-15. mars, og at tillatelsen er gyldig fram til 15. mars 2028.

Det framgikk av søknaden at massene som var tiltenkt å bruke i utfyllingen i prosjektet var gjenbruk av masser fra en tidligere anleggsfylling i Mjøsa ved Minnesund. Nå ønskes det også mulighet for å gjenbruke overskuddsmasser fra prosjektet Mjøsfronten i Hamar. Vi kan ikke se at dette skulle være problematisk så lenge massene som gjenbrukes er egentlig til formålet og ikke overstiger normverdiene i vedlegg 1 til forurensingsforskriftens kapittel 2. Dette er tydeliggjort ved å legge til et punkt om masser i tillatelsens punkt 3.1.

Bane NOR Eiendom AS fikk i møte 25.03.2025 innsyn i de endringene som er gjort i tillatelsen som følge av høringsinnspill og hadde ingen innvendinger.

Lovgrunnlag og forutsetninger

Hjemmel i lov

Det aktuelle tiltaket krever tillatelse etter forurensningslovens bestemmelser, jf. forurensningsloven § 11. Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for utfylling i sjø og vassdrag, jf. rundskriv T-3/12. Vilkår er satt med hjemmel i forurensningsloven § 16.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Tiltaket er en del av reguleringsplanene for Hamar strandsone (plan id 085300), som er en del av utviklingen av et nytt sentrums- og boligområde i Hamar kommune. Reguleringsplanen ble vedtatt i sin helhet 05.09.2024, i tråd med Kommunal- og distriktsdepartementets (KDD) vedtak datert 29.08.2024.

Åkersvika naturreservat

Tiltaket vil ikke berøre Åkersvika naturreservat direkte, men tiltaksområdet grenser til naturreservatet. Forholdet til verneverdiene og verneområdet vil derfor ha betydning for vurderinger etter forurensningsloven, jf. naturmangfoldloven § 49¹ om utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde.

Tillatelsen etter forurensningsloven gir dere ikke mulighet til å berøre verneområdet.

Ved fysiske inngrep som vil berører Åkersvika naturreservat må det avklares med forvaltningsmyndighet om dispensasjon fra verneforskriften² kan gis.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11, femte ledd. Selve anleggsfasen vil kunne føre til en negativ påvirkning på naturverdier i nærheten av tiltaksområdet, men disse vil være midlertidige og reduseres gjennom vilkårene i denne tillatelsen. Vår vurdering er at det ikke er forurensningen knyttet til omsøkt tiltak som er den største påvirkningen, men det permanente tiltaket med arealbeslag, strandpromenade og økt ferdsel i området. Tiltaket er i tråd med reguleringsplanen for Hamar strandsone som etter en lengre prosess med innsigelse og mekling ble sendt KDD for avgjørelse, og senere vedtatt av kommunen i tråd med vedtaket fra KDD.

Tiltaket innebærer en relativt stor utfylling i Mjøsa. Utfyllinger i vassdrag medfører generelt en fare for forurensning i form av partikkelspredning og økt turbiditet som kan gi en økt miljøbelastning for vannlevende organismer mens anleggsarbeidet pågår. Det er videre påvist forurensete sedimenter innenfor tiltaksområdet, noe som fører til ytterligere fare for spredning av forurensning. Anleggsarbeidet vil også medføre forurensning i form av støy. Videre følger vår vurdering av de ulike aspektene.

¹ Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.6.2009 nr. 100

² Forskrift om vern av Åkersvika naturreservat, Hamar og Stange kommuner, Hedmark. Vedtatt i kgl. res. 22.01.2016.

Partikler og forurensede sedimenter

Bunnssubstratet i tiltaksområdet er dominert av sedimenter med lavt spredningspotensiale i størrelsesfraksjonene sand, grus og stein. Men det er også påvist høy andel av silt i enkelte delområder som sammenfaller med de to stasjonene med høyest påvist forurensing. Det vil derfor være stor risiko for spredning av forurensning ved utfylling i disse områdene. Det er påvist tilsvarende forurensing også utenfor selve tiltaksområdet. Det er derfor lite sannsynlig at en ev. spredning av forurensede partikler vil medføre en endret kjemisk tilstand i tilgrensende arealer. Vi mener likevel at det er nødvendig å minimere spredningen av partikler, forurensede sedimenter og økt turbiditet så mye som mulig med tanke på at tilgrensende vannmasser ligger innenfor Åkersvika naturreservat.

Av søknaden framgår det at siltgardin som avbøtende tiltak kan bli vanskelig å gjennomføre uten at den berører verneområdet da det etter planen skal fylles helt ut til vernegrensen. Det er derfor foreslått andre tiltak som f.eks. sandpute som vil redusere oppvirvling og spredning av forurensede sedimenter i de områdene med høy andel finkornete masser, samt redusere utpressing av forurenset porevann. Vår vurdering er at sandpute alene ikke er tilstrekkelig som avbøtende tiltak. Optimalt burde sandpute kombineres med en partikkelbarriere, som f.eks. en siltgardin, og turbiditetsmålere for overvåkning vannmassene utenfor tiltaksområdet. Innstalling av overvåkningsbøyer for turbiditetsmålinger både i nærheten av tiltaksområdet og ved et referansepunkt vil kreve dispensasjon fra verneforskriften. Unntaksregel i verneforskriften for Åkersvika naturreservat er snever, og det er derfor usikkert om det vil kunne gis dispensasjon til installasjoner innenfor vernegrensen. Vi mener det er nødvendig å legge krav om at sandpute som avbøtende tiltak må kombineres med en partikkelbarriere som f.eks. siltgardin. På denne måten reduseres risikoen for spredning av forurensing ytterligere og man har en flere avbøtende tiltak som fungerer sammen. Dette vil til en viss grad kompensere for en ev. manglende overvåkning. Vi har videre lagt vilkår om at dersom det lar seg gjennomføre, skal også turbiditeten overvåkes.

Utfyllingsmassene i seg selv fører også ofte med seg finstoff, nitrogenavrenning og avfall. Dette forventes ikke å være en utfordring med disse massene da de i hovedsak gjenbrukes fra tidligere anleggsfylling i Mjøsa ved Minnesund.

Støy

Utfyllingsarbeidet vil kunne føre til forurensing i form av støy. Vi har i utslippstillatelsen satt vilkår om at støyende arbeid skal gjennomføres i tråd med retningslinjen T-1442/2021 kapittel 6 om Bygge- og anleggsstøy, jf. punkt 7.1 i utkast til tillatelse.

Arbeidet vil ikke bare påvirke befolkningen, men også vannlevende organismer og fugl. Forstyrrelser i form av støy, både som undervannsstøy og luftbåren støy, vil kunne påvirke både fugl og fisk negativt. I søknaden framgår det at tiltaket skal gjennomføres i perioden 16. september til 15. mars. Dette er et effektivt avbøtende tiltak som reduserer påvirkningen fra utfyllingsarbeidet i de mest sårbare periodene for både fugl og fisk fra mars til september. Vi ser derfor ikke noe behov for å legge noen ytterligere begrensninger på støy, utover begrensningen i tid for gjennomføring av utfyllingsarbeidet.

Vi har blitt orientert om at det skal legges overvannsledninger fra Hamar stasjon i fyllingen som skal etableres i fyllingen det er søkt om for Hamar strandsone. Vi mener at det er en forutsetning at dette arbeidet koordineres for å minimere aktiviteten i strandsonen og dermed også påvirkningen av Åkersvika naturreservat.

Resipientovervåkning

Det skal de neste årene gjennomføres omfattende anleggsarbeid ved og i Åkersvika naturreservat. Den samlede belastningen av disse arbeidene er vanskelig å vurdere. Vi mener derfor at selv om utfyllingsarbeidet i Hamar strandsone alene ikke er forventet å føre til negative påvirkninger på vannforekomsten eller verneverdiene, bør det gjennomføres en resipientovervåkning. Resipientovervåkingen bør koordineres med andre prosjekter, eksempelvis Bane NORs utbygging av dobbeltspor gjennom Åkersvika, slik at aktiviteten knyttet til overvåkingen innenfor vernegrensen reduseres. Det er derfor lagt som vilkår at det om mulig, jf. behov for dispensasjon fra verneforskriften, skal gjennomføres resipientovervåking før, under og etter tiltaksgjennomføring. Vurderinger knyttet til dette og et ev. overvåkningsprogram må være ferdigstilt før oppstart av utfyllingsarbeidet.

Forholdet til naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven (nml.) § 7, skal §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. I § 8 heter det blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger. Vår vurdering er at kunnskapsgrunnlaget er godt nok for å vurdere effekten tiltaket. Førre-var prinsippet, jf. nml. § 9, vil derfor ikke gjøre seg gjeldene.

Etter naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen. Anleggsarbeidet vil øke den samlede belastningen i området, spesielt om det sammenfaller med eller forlenger perioden med forstyrrelser knyttet til anleggsfasen i andre prosjekter i Mjøsas strandsonen og/eller innenfor Åkersvika naturreservat. Belastningen fra anleggsgjennomføringen i dette prosjektet i seg selv vil være kortvarig og forbigående, men det er usikkerhet knyttet til hvor stor den samlede belastningen fra anleggsvirksomhet langs Mjøsas i Hamar kommune vil bli de neste årene, og hvordan dette vil kunne påvirke naturverdiene innenfor Åkersvika naturreservat, men også i og rundt Mjøsa. Vi kan dessverre ikke se hvordan vilkår i denne tillatelsen kan redusere den samlede belastningen, da det også avhenger av utenforliggende omstendigheter.

Det er ikke registrert konkrete gyte- og oppvekstområder i området som blir berørt av utfylling. Mjøsas strandsone er likevel viktig for mange av fiskeartene som lever i innsjøen, der variasjonen med odder, nes, viker og gruntområder skaper ulike habitat og funksjonsområder som av de ulike artene brukes til både gyting, oppvekst og næringssøk. Det må derfor tas høyde for at fisk sannsynligvis benytter seg av omkringliggende områder, spesielt i forbindelse med gyting og næringssøk. Tiltaket skal ferdigstilles innen 15. mars, noe som er tidlig nok til å unngå å berøre vårgytende fiskearter som primært starter gytetida i perioden april-juni.

Tiltaket vil ikke berøre Åkersvika naturreservat direkte, men tiltaksområdet grenser til naturreservatet. Forholdet til verneverdiene og verneområdet vil derfor ha betydning for vurderinger etter forurensingsloven, jf. naturmangfoldloven § 49³ om utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde. Vår vurdering er at gjennomføringen av omsøkt tiltak vil kunne føre til midlertidig påvirkning av verneverdiene i Åkersvika naturreservat. Vi anser forstyrrelser i form av økt aktivitet og støy som de største påvirkningsfaktorene. Vilklårene i tillatelsen skal bidra til å begrense belastningen i anleggsfasen gjennom bl.a. å begrense tidsperioden for når arbeidet gjennomføres og på den måten beskytte de mest sårbare periodene for fisk og fugl. Det

³ Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.6.2009 nr. 100

legges også krav til andre avbøtende tiltak som reduserer forurensing fra tiltaket. Vi mener derfor at en tillatelse etter forurensingsloven til utfylling kan gis.

Forholdet til vannforskriften

I forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) er det gitt miljømål for at tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand, jf. § 4.

Tiltaksområdet er lokalisert i vannforekomsten *Mjøsa-Åkersvika* (vannforekomst ID 002-118-2-L) som grenser til vannforekomsten *Mjøsa* (vannforekomst ID 002-118-1-L). Vannforekomsten *Mjøsa-Åkersvika* har i dag dårlig økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Den dårlige økologiske tilstanden skyldes kvalitetselementene planteplankton, totalt nitrogen og totalt fosfor. Den største påvirkningskilden er oppgitt å være diffus avrenning fra landbruk.

Vi kan ikke se at tiltaket vil føre til en ytterligere negativ påvirkning av resipientens økologiske og kjemiske tilstand. Det er satt vilkår for å redusere spredning av forurensede sedimenter og fyllmassene er ikke forventet å bidra med utslipp av f.eks. nitrogen fra sprengstoffrester eller mye finstoff, da massene i hovedsak gjenbrukes fra en anleggsfylling i Mjøsa ved Minnesund. Det forventes ikke at tiltaket får en permanent innvirkning på miljøtilstanden i resipienten, og vurdering av vannforskriftens § 12 er derfor ikke nødvendig.

Vedtak om gebyr

Statsforvalterens behandling av søknader om fastsettelse og endringer av tillatelser etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning. Gebyrsats fastsettes avhengig av ressursforbruk ved arbeidet med tillatelsen. Virksomheten skal betale et gebyr på kr 91 400,- for Statsforvalterens behandling av søknaden (gebyrsats 5), jf. forskrift om begrensning av forurensning av 01.06.04, § 39-4.

I Statsforvalterens saksbehandling hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstilling av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også. Faktura ettersendes fra Miljødirektoratet.

Klageadgang

Vedtakene, herunder også plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren i Innlandet. En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes.

Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Merethe Kleiven
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Tillatelse etter forurensingsloven

Kopi til:

Hamar kommune

SWECO NORGE AS HAMAR

VASSDRAGSFORBUNDET FOR MJØSA MED

TILLØPSELVER

INNLANDET FYLKESKOMMUNE

Postboks 4063

Vangsvegen 143

Postboks 987

Postboks 4404

Bedriftssenteret

2306 HAMAR

2321 HAMAR

2604 LILLEHAMMER

2325 HAMAR